

De Overlever

Edwin Foekema

De Overlever

Roman

Copyright © 2022 Edwin Foekema

2^e gecorrigeerde druk (dec 2020)

emfoek@outlook.nl

ISBN 978 94 644 8541 7 (paperback)

ISBN 978 94 644 8969 9 (epub)

www.bravenewbooks.nl

Zaterdag, 16 april 2016

Bij een vakantieontbijt horen verse broodjes. Daarom wandelde Rick ook vanochtend weer langs de Griekse vloedlijn in de richting van het kleine bakkerszaakje dat hij deze week elke dag had bezocht. Als hij straks het appartement binnenkwam zou Marion nog slapen, of doen alsof terwijl ze wachtte tot hij haar zou wakker kussen.

Hij genoot van de rust waarmee de dag tot leven kwam. Op de boulevard werden de terrassen ingericht terwijl enkele vroege wandelaars en hardlopers passeerden. Een winkelier draaide een rolluik omhoog, het ratelen was nog net hoorbaar boven het geluid van de aanrollende golven die zijn voeten overspoelden tot enkelhoogte. Het water was fris, niet echt koud, maar de stevige wind in combinatie met de druppels die hoger op zijn benen terechtkwamen maakten dat het net niet aangenaam aanvoelde. Gelukkig steeg de temperatuur snel nu de zon boven de horizon uitklom, met onzichtbare snelheid, alsof ze wachtte tot er niemand keek voordat ze zich verplaatste. Er stond meer wind dan de voorgaande dagen, al was de bries die nu zijn krullen beroerde nog slechts een fractie van de storm die hem vannacht uit zijn slaap had gehouden.

Tijdens het lopen scande hij het rond de vloedlijn verzamelde materiaal. Uit het beeld van losgeslagen zeewier, lege schelpen, restanten van krabben en zee-egels, creëerde zijn geest vrijwel automatisch een voorstelling van het leven onder de zeespiegel; een levensgemeenschap zonder zeldzame of bijzondere dieren. Daarvoor was de mens te nadrukkelijk aanwezig, getuige de hoeveelheid plastic flesjes, sigarettenfilters en ander achteloos weggegooid of verloren materiaal dat de zee op de vloedlijn bijeenbracht, alsof ze het makkelijk wilde maken om het alsnog op te ruimen.

Verderop, half in het water lag iets groters. Een donkere vorm, als een langwerpige rotsblok dat net boven het water uitstak. Van zijn eerdere wandelingen kon hij zich zo'n groot voorwerp niet herinneren. Waarschijnlijk een aangespoeld stuk hout, dacht hij.

Hoewel een grote vis hier ook tot de mogelijkheden behoorde. De tonijnen, zwaardvissen en haaien die in de Middellandse zee leefden konden indrukwekkende formaten bereiken. Nieuwsgierig versnelde hij zijn pas, zijn blik gericht op het intrigerende object.

Terwijl meer details zichtbaar werden probeerden zijn hersenen het beeld te interpreteren. Het had wel iets van een zeehond, maar dat was in de Middellandse zee onwaarschijnlijk, wist hij. Was één kant nou blauw, of zag hij dat niet goed? Plotseling trokken zijn hersenen de conclusie, die met een schok tot hem doordrong: Het was een mens! Geen twijfel mogelijk, daar lag een man half in het water. Een hete golf adrenaline trok door zijn lichaam.

Hij bevond zich op zo'n 100 meter van het lichaam, en besepte zich dat hij stil was blijven staan. Terwijl hij om zich heen keek en constateerde dat er nog steeds niemand anders in de buurt was, flitsten gedachten door zijn hoofd. Jezus, daar ligt een lijk, dat ik dat niet eerder heb herkend. Wat nu? Politie bellen!

Hij greep in zijn broekzak naar zijn mobiel. Wat was hier eigenlijk het alarmnummer, hetzelfde als in Nederland? Een nieuwe gedachte drong zich op: misschien is hij niet dood. De apathie was direct verdwenen, hij moest reanimeren. Rick liet zijn slippers vallen en sprintte naar het lichaam, ondertussen om hulp schreeuwend in de richting van de boulevard waar echter niemand aandacht voor hem had. Blijkbaar verwaaide de geluidsgolven in de wind voordat ze de boulevard bereikten. Als iemand hem al zag, dan leek hij waarschijnlijk op een toerist die zijn ochtendwandeling nu even afwisselde met een stukje hardlopen.

Buiten adem knielde hij naast het lichaam waarbij het natte grove zand onaangenaam in zijn knieën prikte. Zijn hart roffelde tegen zijn ribben in een tempo dat niet in verhouding stond tot het zojuist getrokken korte sprintje. De man lag op zijn zij. Golven spoelden over zijn onderbenen, maar de rest van zijn lichaam was buiten bereik van het zich terugtrekkende water. Zijn linkerwang drukte in het zand, het enige zichtbare oog, het rechter, was gesloten. Felgroene stukjes zeewier zaten gevangen in zijn kortgeknipte zwarte haar en in zijn stoppelbaard. Donkerblauw

shirt, zwarte broek dito sokken, geen schoenen. Enkele meters verderop werd een rode koffer op de vloedlijn door de golven bewogen.

Rick schudde stevig aan de schouder van de drenkeling en vroeg met luide stem: ‘Gaat het?’ Dat was letterlijk zoals hij het in de reanimatiecursus geleerd had. Natuurlijk was het onzin om deze vraag hier in het Nederlands te stellen, maar hij voelde een sterke behoefte om zich aan het protocol vast te klampen. Het verwonderde hem niet dat zijn vraag onbeantwoord bleef. Gedurende een fractie van een seconde hoopte hij dat de man overleden zou zijn, dat zou hem ontslaan van zijn verantwoordelijkheid, maar hij drukte die gedachte snel weg. Als om zichzelf tot actie te dwingen zei hij hardop: ‘Okay, volgende stap’, en rolde de drenkeling op zijn rug. De neus van de man was paarsblauw verkleurd, opgezwollen, en stond scheef. Rick boog zich voorover en bracht zijn oor dichtbij de neus en mond van het slachtoffer om een eventuele ademhaling te kunnen horen. Tegelijkertijd bekeek hij de borstkas in het natte blauwe T-shirt om te zien of daar iets bewoog. Hij hoorde de wind en het geruis van de zee, maar geen ademtocht.

Was het überhaupt mogelijk om onder deze omstandigheden een ademhaling te horen? Ook de andere tip die ze tijdens de cursus hadden gekregen, om met je wang te voelen of er warme adem werd uitgestoten, was natuurlijk volslagen nutteloos onder deze omstandigheden. Die methoden werkten alleen in de stille oefenruimte. Net toen deze gedachte een vlag van paniek deed opwellen, dacht hij een beweging te zien. Het leek of het blauwe shirt dat nat aan de borstkas plakte even omhoog en weer omlaag was gegaan. Hij keek nog een paar seconden, zonder beweging te zien. Had hij het zich verbeeld of was het echt? Hij legde zijn oor op de borstkas en probeerde een hartslag te horen, maar het beuken van zijn eigen hart overstemde elk subtiel geluid. De cursusleider had al aangegeven dat het moeilijk kon zijn om een zwakke hartslag vast te stellen. En als dat al zo was in de oefenruimte dan ging het hier helemaal niet lukken.

Had reanimeren zin? Hij wist het niet, keek om zich heen. Nog steeds niemand anders op het strand. Weer drong de gedachte zich op dat het eenvoudiger zou zijn als de drenkeling overleden was. Of als hij daarvan uitging. Maar, ‘Liever tevergeefs reanimeren, dan nodeloos laten sterven’, was hem geleerd.

Toen hij na de hartaanval van Kees de reanimatiecursus was gaan volgen had hij niet verwacht dat hij deze vaardigheid ooit nogmaals in de praktijk zou brengen. Hoeveel mensen maken zo’n situatie twee keer in hun leven mee? Laat staan binnen een paar jaar? Hoe moest het ook weer? Hoofd achterover, neus dichtknijpen en... Het was toch wel even wat anders dan met een oefenpop.

Zijn hart stampte nog altijd als een stoomtrein op volle snelheid en hij had zijn ademhaling nauwelijks onder controle. Maar hij moest. Hij ademde in, plaatste zijn lippen over de mond van de drenkeling en ademde uit. Onder het shirt kwam de borstkas nu duidelijk zichtbaar in beweging. Dat leek gelukkig wel op de training met de oefenpop. Hij richtte zich op, plaatste zijn linkerhand op het midden van de borstkas, zijn rechterhand erbovenop en drukte krachtig de ribben naar beneden. Hij schrok even van het geluid dat uit de mond van het slachtoffer klonk; als de theatrale zucht waarmee pubermeiden hun afkeuring konden uiten. Heel anders dan het rubberachtige piepgeluid dat de trainingspop had geproduceerd, maar hiervoor was hij gewaarschuwd. De woorden van de cursusleider kwamen weer letterlijk naar boven.

‘Als de lucht uit de longen van het slachtoffer wordt gedrukt kan dat geluid geven. Schrik daar dus niet van, en ga door met de massage. Het betekent niet dat het slachtoffer bij kennis is gekomen.’

De cursisten waren stil gebleven.

‘Maar als je slachtoffer zegt: Jaja, zo is het wel genoeg, dan kan je beter even stoppen’, had hij er met een lach aan toegevoegd in een poging de serieuze sfeer die in de zaal hing te doorbreken.

Rick was niet in de stemming geweest voor grapjes. Hij volgde de reanimatiecursus na de vreselijke gebeurtenis die een paar maanden eerder had plaatsgevonden, in de ruimte achter het koraalaquarium. Kees, zijn vriend en werkgever stond daar voorovergebogen met beide armen in het aquariumwater om een groot stuk koraal te verplaatsen. Het lukte hem net niet om de korte mouwen van zijn shirt droog te houden. Zonder enige aankondiging of geluid, alsof de grond onder hem oploste, zakte Kees' lichaam plotseling naar beneden. Met gebogen knieën bleef hij even met zijn oksels op de rand van het aquarium hangen. Toen hoorde Rick het koraal op de bodem van het aquarium vallen, en direct daarna gingen de armen van zijn vriend de lucht in alsof hij juichte. Terwijl de waterdruppels van zijn vingers vlogen zakte het lichaam als een rubberen pop op de vloer ineem. Rick had 112 gebeld toen hij zag dat Kees nergens meer op reageerde. Hij moest daarvoor naar de centrale hal omdat er in de technische ruimte geen telefonisch bereik was. De telefoniste was zakelijk en effectief.

‘Heeft u behoefte aan politie, brandweer of ambulance?’ was de eerste vraag die ze stelde. Rick vroeg om een ambulance en vertelde dat hij dacht dat zijn vriend een hartaanval had gehad, en noemde het adres van Groots Zeeaquarium.

‘Wordt hij gereanimeerd?’, vroeg de kordate telefoniste. Nee, dat was niet het geval. Rick was de enige aanwezige en wist niet hoe hij moest reanimeren.

‘Als u uw telefoon op de speaker zet, dan ga ik u instrueren.’

Rick dacht even na. ‘Maar hij is hier niet’, zei hij. Dat klonk onhandig. ‘Hij ligt in een andere ruimte waar ik geen telefonisch bereik heb.’

De telefoniste had geen bedenktijd nodig. ‘De ambulance is onderweg, dat gaat ongeveer 10 minuten duren. Het is heel belangrijk dat de patiënt in die tijd wordt gereanimeerd. Ik heet Rianne en blijf aan de lijn totdat de ambulance er is. Kunt u het slachtoffer snel naar een ruimte brengen waar u wel bereik hebt?’

Rick had het bewegingsloze lichaam onder de oksels naar de centrale hal gesleept. Vooral het passeren van de laatste deur die

was uitgerust met een stevige dranger kostte veel moeite, waarbij het voelde alsof hij zijn vriend uit de bek van een roofdier sleurde terwijl hij het lichaam door de opening van de zich dichtdrukkende deur trok.

Met hulp van de instructies van Rianne voerde Rick de reanimatie zo goed mogelijk uit. In zijn beleving duurde het veel langer dan 10 minuten voordat hij de deurbel hoorde. Rianne zei dat de ambulance er was, maar dat ze niet naar binnen konden. Rick rende naar de deur en liet twee ambulancebroeders binnen. Ze droegen een felgele koffer en een brancard en op een draf liepen zij door het winkeltje, langs de kassa en verschillende kleurrijke aquaria naar het eind van de centrale hal, waar Kees op de grond lag; naast die rotdeur die de prooi zo moeilijk had willen loslaten. Riannes stem klonk door de telefoon.

‘Hij is nu in goede handen. Je hebt het heel goed gedaan. Ik hoop dat het allemaal goed komt en wens je heel veel sterkte. Als je er behoefte aan hebt kan je contact opnemen met Slachtofferhulp..’ ze noemde een telefoonnummer en de naam van een website zonder dat ze tot Rick doordrongen. Hij mompelde: ‘Bedankt’ en verbrak de verbinding. Zittend op de grond staaarde hij naar de ambulancebroeders die zich over Kees ontfermden.

‘2, 3, 4 ,5 ,6....’, hardop telde Rick het ritme van de hartmassage. Zijn rondrazende gedachten klampen zich vast aan het reanimatieprotocol als een drenkeling aan een stuk wrakhout. Na 30 massages, tweemaal beademen. ‘7, 8, 9, 10....’ Hij keek in de richting van de boulevard. Stonden daar twee mannen naar hem te kijken? Hij onderbrak de massage, sprong overeind en schreeuwde zo hard hij kon naar de boulevard: ‘*Help, I need a doctor!*’

Zonder een reactie af te wachten knielde hij weer naast de drenkeling om de massage te hervatten. Hij was de tel kwijtgeraakt en startte daarom maar bij ‘15’. Tot zijn opluchting zag hij beide mannen over het lage muurtje van de boulevard stappen en op een drafje in zijn richting komen.

Hoewel geen van beide mannen een andere taal dan Grieks leek te spreken, was het tafereel dat zij aantroffen voldoende duidelijk. De slankste van de twee, die als eerste arriveerde, had zijn mobiele telefoon al in de hand. Hij zei iets onverstaanbaars tegen Rick die nog steeds hardop tellend 30 massages afwisselde met twee ademhalingen. Rick antwoordde in het ritme van de massage: *'I....don't.....speak.....Greek.....Ambulance.....please'*, waarop de man naar hem knikte en een nummer intoetste op zijn mobiel.

De andere man was inmiddels ook gearriveerd en stond voorovergebogen uit te hijgen van de sprint, zijn handen steunend op zijn bovenbenen. Zweetdruppels vielen van zijn vuurrood aangelopen voorhoofd en hij hijgde op een manier die niet uitsloot dat zich binnenkort nog een kandidaat voor reanimatie zou aandienen. Tussen het hijgen door zei ook hij iets overstaanbaars tegen Rick waarbij hij knikte naar zijn maat die zojuist het telefoongesprek beëindigde.

'Ambulance, okay', zei die tegen Rick, waarna hij in het Grieks begon te praten tegen de ander die langzaam op adem begon te komen. Met hoofdgebaren en een paar Engelse woorden probeerde Rick één van de mannen over te halen de reanimatie van hem over te nemen. Tevergeefs. Beiden maakten identieke afwijzende gebaren begeleid door: *'No, no, no'*. De zwaarlijvige voegde daar nog aan toe: *'You doctor, okay?'*

Het leek Rick niet zinvol om uit te leggen dat ook hij geen dokter was. Inmiddels waren beide mannen alweer in gesprek met elkaar; waarschijnlijk om te verantwoorden waarom het beter was dat die buitenlander de reanimatie alleen bleef uitvoeren.

Het geluid van de sirenes kwam als een opluchting en het duurde niet lang totdat een felgele ambulance zichtbaar werd. De slanke man trok met zwaaiende armen de aandacht van de chauffeur die de wagen op de boulevard stil zette, recht tegenover de plek waar Rick het slachtoffer reanimeerde.

Even later legden de man en de vrouw uit de ambulance de drenkeling op een brancard en verplaatsten hem naar het drogere zand, enkele meters vanaf de vloedlijn. De mannelijke broeder had

met een soort blaasbalg de beademing al van Rick overgenomen, terwijl zijn vrouwelijke collega kordaat het shirt van de drenkeling openknipte. Ze beluisterde kort de vrijgekomen borstkas met een stethoscoop en bracht vervolgens elektrodes van de AED aan.

Rick zat op enige afstand in het zand en keek met bewondering toe hoe efficiënt de professionals te werk gingen. Naast de pijn in zijn schouders en handen, als gevolg van de massage –hij had geen idee hoelang het geduurd had- voelde hij nu slechts een enorme opluchting dat de verantwoordelijkheid hem uit handen was genomen. Het gevoel was duidelijk anders dan bij Kees toen hij nauwelijks energie over had om te zien welke handelingen de ambulancebroeders verrichtten. Natuurlijk stond deze onbekende drenkeling ver van hem af, maar deze keer had hij ook geweten hoe te handelen en dat voelde een stuk beter.

De ambulance-dame riep een kort woord in het Grieks. Haar collega trok zijn handen van de patiënt af en direct daarna zond de AED een schok door het lichaam van de drenkeling. Ze beluisterde gedurende een paar seconden de borstkas door de stethoscoop, riep weer hetzelfde korte woord waarna de AED de volgende schok door het lichaam joeg. Weer probeerde ze een hartslag te horen, terwijl ze nietsziend naar de horizon staaarde. Haar collega keek haar gespannen aan, ondertussen de beademing voortzettend. Na een paar seconden vestigde ze haar blik op haar collega en sprak een paar woorden.

Rondom hen klonk een bescheiden applaus op. Rick realiseerde zich nu pas dat nieuwsgierigen zich in een kring rond het tafereel hadden verzameld en zich nu spontaan lieten horen.

De ambulance-dame, nog steeds geknield naast de brancard, keek hem aan. *'It's okay. He is alive. Thanks to you.'* Ze keek even naar haar collega die een dunne deken over de patiënt spreidde en hem met riemen op de brancard fixeerde. De ogen van de drenkeling waren nog steeds gesloten.

'Can you help us carrying some stuff to the ambulance?', vroeg ze met een glimlach.

De ambulancebroeders droegen de brancard door het mulle zand naar de ambulance. Rick moest zich inspannen om hen te volgen met in zijn linkerhand de levensreddende AED en in de rechter een koffer die ongeopend was gebleven en dus blijkbaar voor deze situatie geen bruikbare materialen bevatte. Hoewel het gewicht van de koffers de pijn in zijn schouders accentueerde voelde hij zich uitstekend. Het applaus dat op het strand had geklonken was niet in de laatste plaats ook voor hem geweest, en hij kon niet ontkennen dat die gedachte hem ontroerde. Hij wilde nu zo snel mogelijk Marion bellen. Hoe laat is het eigenlijk? Ze zou nu toch wel wakker zijn? Hij zette de koffers naast de ambulance op de boulevard. De brancard was inmiddels in de wagen geschoven, waar beide broeders druk bezig waren met de patiënt. Hij pakte zijn mobiel. De display gaf aan dat het inmiddels 09:35 was, dat de telefoon nog op ‘stil’ stond en dat hij driemaal gebeld was, door Marion. Hij belde haar. Nog voor hij de telefoon hoorde overgaan klonk haar stem.

‘Oh, Rick gelukkig. Is alles goed? Ik was zo vreselijk ongerust. Het duurde zo lang. Ik kreeg je niet te pakken en toen hoorde ik allemaal sirenes en..’ Ze onderbrak zichzelf. ‘Is er iets gebeurd? Is alles goed met je?’

De vrouwelijke ambulancebroeder sloot de achterdeuren van de ambulance, haar collega bleef binnen bij de patiënt.

‘Ja schat, met mij is alles in orde’, stelde Rick ondertussen zijn vriendin gerust. ‘Ik heb alleen zojuist het leven van een drenkeling gered’. Hij voelde zich trots, maar terwijl hij het zei hoopte hij ook dat het niet te verwaand klonk. Hij nog steeds stond te trillen van de spanning.

Marion gilte in zijn oor: ‘Echt?! Wat is er gebeurd dan?’

De vrouwelijke ambulancebroeder liep op hem af terwijl ze een kaartje uit haar borstzak opdiepte dat ze met een vriendelijk knikje aan hem gaf. Daarna snelde ze naar de ambulance, nam plaats achter het stuur, startte de motor en reed de boulevard af. Rick keek de gele ambulance met de blauwe zwaailichten na. Aan het eind van de boulevard werden de sirenes aangezet en draaide de wagen zonder vaart te minderen de hoofdweg op waar zich het

bakkerszaakje bevond waar je elke ochtend verse broodjes kon krijgen. De mensen die zich rond de ambulance hadden verzameld begonnen zich nu te verspreiden. Voorbijgangers vervolgden hun weg, winkeliers gingen verder met het uitstallen van hun souvenirprullaria, obers pakten de theedoeken weer op om terrastafeltjes schoon te maken en de vroege gasten zetten zich weer achter hun inmiddels koud geworden koffie.

‘Hallo, ben je daar nog?’ vroeg Marion. Rick gaf haar een kort verslag van wat er gebeurd was en ze spraken af dat zij naar de boulevard zou komen, zodat hij bij een ontbijt in de zon het hele verhaal kon vertellen.

‘Kus’, zei ze.

‘Kus trug’

Rick koos op het dichtstbijzijnde terras een tafeltje dat van de wind werd afgeschermd door een glazen wand. Nu de onrust van de wind wegviel en de voorjaarszon zijn lichaam verwarmde vloeide de spanning uit zijn lichaam. Hij bekeek het kaartje dat de ambulancebroeder hem had aangereikt. Het was bedrukt met Griekse woorden en iets wat op een telefoonnummer leek. Gelukkig vermeldde de achterzijde in het Engels de naam en het adres van een ziekenhuis, ongetwijfeld de plaats waar de patiënt nu naartoe gebracht werd.

Op de boulevard ontrolde zich een normale dag. In het voorseizoen waren nog niet alle terrassen en winkels geopend, maar het was net genoeg om geen desolate indruk te maken. Het aantal toeristen dat zich op het eiland bevond was ook nog zeer beperkt. Sowieso zou 2016 voor de Griekse toeristenindustrie waarschijnlijk een slecht jaar worden. De oostelijke eilanden waren de afgelopen jaren het doel geworden van vluchtelingen die aan oorlog, honger en uitzichtloosheid probeerden te ontsnappen, en daarvoor in gammele bootjes een levensgevaarlijke tocht over de Middellandse Zee hadden aangedurfd. Beelden van overvolle vluchtelingenkampen en ontheemden, voornamelijk jonge mannen, die rondhingen in de toeristengebieden werden vrijwel dagelijks via de media over Europa verspreid. Ze hadden hun

uitwerking niet gemist; het toerisme was op deze eilanden volledig ingestort. De lokale bevolking werd dubbel getroffen door de situatie, en het leek er niet op dat dat snel zou verbeteren. Het was al moeilijk geweest om binnen de EU afspraken te maken over een eerlijke verdeling van de vluchtelingen over alle landen. Maar toen dat eindelijk gelukt was en de politici hadden gepronkt met hun humane gezicht, werd er weinig actie ondernomen om de gemaakte afspraken ook werkelijk ten uitvoer te brengen.

Door de huidige situatie waren de huurprijzen voor appartementen op de in de Middellandse zee gelegen Griekse eilanden gekelderde, wat een belangrijke reden was geweest waarom Marion en hij nu in de Griekse zon waren beland. Bij de keuze van hun bestemming hadden zij beiden de meer oostelijk gelegen eilanden genegeerd. Hij wilde contact met het vluchtelingenleed tijdens hun vakantie vermijden; ook al voelde het egoïstisch, omdat hij beseftte dat juist die eilanden de inkomsten zo hard nodig hadden, en ook Marion had de mogelijkheid van deze ‘vluchtelingen eilanden’, zoals ze in de pers genoemd werden, niet aangeroerd. Waarschijnlijk vanuit dezelfde overweging als hij, maar iets had hen ervan weerhouden om dit onderwerp specifiek te benoemen. Dus hadden ze, met als argument dat het hier nog niet zo toeristisch was, gekozen voor het eiland Skyros.

De keuze van het seizoen was eenvoudiger geweest. Het hoogseizoen was naar Ricks maatstaven te druk om tot rust te komen en te heet om iets te ondernemen. Marion had daar minder moeite mee. Zij kon heel tevreden een hele dag in de zon liggen, maar de voorjaarsvakantie op de school waar ze werkte gaf een mooie gelegenheid in deze week in april.

Het was nog even onzeker geweest of de reis wel door zou gaan, toen kort nadat de aanbetaling was gedaan, twee moslimterroristen hun bomgordels tot ontploffing brachten in de wachtruimte van luchthaven Zaventem in Brussel. De explosies richtten een enorme ravage aan, waarin meer dan tien mensen het leven verloren en honderd anderen gewond raakten, maar leken slechts een rimpeling te veroorzaken in de levens van diegenen die

er niet direct bij betrokken waren. Afgezien van de merkbaar verscherpte controle op de vliegvelden hadden Marion en Rick er dan ook niets van gemerkt en hadden ze zonder problemen hun vakantiebestemming bereikt.

Rick bestelde koffie bij de ober die bij zijn tafeltje verscheen.

Hoe zou het met de drenkeling gaan? Was het een vluchteling? Maar hoe kwam hij dan hier terecht? Terwijl deze vragen door zijn hoofd speelden zag hij Marion met een gehaaste pas in zijn richting komen. Haar rechterhand voerde een continue strijd met de wind die zich tot doel leek te hebben gesteld om zoveel mogelijk blonde lokken voor haar gezicht te laten dansen. Ze zou dit jaar 30 worden, en vond dat 'best wel een dingetje', maar hij kon zich niet voorstellen dat ze ooit mooier was geweest dan nu. Hij stond op, riep haar naam en snelde naar haar toe. Ze omarmde hem alsof hij weken was weggeweest.

'Hé mensenredder', fluisterde ze in zijn oor en Rick voelde een warme kus in zijn hals.

Tijdens het ontbijt van harde broodjes met jam en versgeperste sinaasappelsap had Rick uitgebreid over de gebeurtenis van die ochtend verteld, waarbij Marion hem glimlachend had aangekeken en meerdere malen had geuit hoe trots ze op hem was.

'Ik ben wel benieuwd hoe het nu met die man gaat', zei Rick nadat hij zijn glas had leeggedronken.

Terwijl de resten van het ontbijt door de ober werden afgeruimd veegde Marion haar mond af, legde het servet als een prop op haar bord en keek hem aan.

'Je hebt het adres van het ziekenhuis waar ze hem heengebracht hebben. Dus we kunnen daarheen gaan om te horen hoe het gaat. Misschien is ie wel bij kennis, en ik kan me voorstellen dat hij zelf ook graag zijn redder wil ontmoeten. Ik zou het in elk geval wel jammer vinden als ik gered zou worden, zonder te weten door wie.' 'Zeker als het zo'n aantrekkelijke vent is', voegde ze er lachend aan toe terwijl ze overeind kwam en over de tafel boog om hem te kussen.

‘En ik zou ook zeker op bezoek gaan als ik zo’n knappe vrouw gered had’, antwoordde Rick met een knipoog. ‘De mond-op-mond beademing was dan in elk geval een stuk leuker geweest. Ik snap niet dat vrouwen bereid zijn om mannen met stoppelbaarden te kussen.’

Marion streek haar hand over zijn ongeschoren kaak. ‘Dat is, omdat er anders niet zoveel te kussen overblijft. Maar...’, ging ze op een meer serieuze toon verder, ‘ik vind het niet erg om even naar het ziekenhuis te gaan als jij dat wilt. Maar dat moet dan wel vandaag, want morgenochtend moeten we op tijd op het vliegveld zijn.’

Rick knikte. Het weekje vakantie was alweer bijna voorbij. ‘Vind je het echt niet erg om de laatste dag daaraan te besteden? Ik kan ook alleen gaan.’

‘Niks daarvan! Ik verlies je nu niet meer uit het oog.’ Ze lachte. ‘Straks kom je onderweg een vrouwelijke drenkeling tegen. Nee joh, ik ben ook nieuwsgierig naar die man en zijn verhaal. Dit is zo’n bijzondere gebeurtenis, dat vergeten we de rest van ons leven niet meer. Het hoort bij deze vakantie samen, dus dit moeten we samen beleven.’

Rick was blij dat ze met hem mee wilde. ‘OK, dan gaan we naar het ziekenhuis. Misschien het beste om dat vanmiddag te doen, dan hebben we de meeste kans dat hij aanspreekbaar is. Of dat er in elk geval iets bekend is over zijn vooruitzichten.’

Marion zag hoe er een frons tussen zijn wenkbrauwen verscheen toen hij vervolgde: ‘Ik hoop maar dat hij er beter uitkomt dan Kees. Anders zou ik dat wel heel erg vinden. Dan had ie beter dood kunnen zijn.’

De chauffeur stuurde de taxi door het chaotische Griekse verkeer. Het gevoel van onrust dat zijn rijgedrag bij de passagiers opriep werd versterkt door de rozenkrans aan zijn achteruitkijkspiegel die woest heen en weer slingerde en daarbij regelmatig met een tik de voorruit raakte. Rick en Marion zaten op de achterbank met de autogordels om en lieten het maar over zich heenkomen. Na het ontbijt waren ze terug gewandeld naar het appartement. Onderweg

had Rick de herinneringen gedeeld aan details van de ochtend; het groene zeewier in de zwarte stoppelbaard, de rode koffer op het strand, en het applaus van de mensen die zich ongemerkt rond hen hadden verzameld. Het was eigenlijk ook wel vreemd dat er geen politie aanwezig was geweest, of had hij die ook niet opgemerkt in de consternatie?

Eenmaal in het appartement had Marion haar armen om zijn hals geslagen en gefluisterd dat ze dringend behoefte had aan mond-op-mond beademing, waarna ze hadden gevreeën. De rest van de dag hadden ze niet veel gedaan en rond 14:00 uur, een uur eerder dan ze van plan waren geweest, hadden ze de taxi gebeld die hen nu naar het ziekenhuis vervoerde.

De receptioniste in de ontvangsthall van het ziekenhuis sprak gelukkig Engels. Na een blik op haar computerscherm en twee korte telefoongesprekken verwees ze hen naar een afdeling op de eerste verdieping waar vanochtend een drenkeling was binnen gebracht. Ze benadrukte niets van de status van de patiënt te weten en dat ze dus ook niet kon garanderen dat het mogelijk was om hem te bezoeken. Dat moesten ze op de betreffende afdeling maar navragen.

Rick en Marion namen de trap naar de eerste verdieping van het moderne ziekenhuis dat hen sterk deed denken aan de ziekenhuizen in Nederland. Niet alleen vanwege de onnatuurlijk aandoende combinatie van zichtbare drukte en voelbare ingetogenheid die ziekenhuizen eigen is, ook de kleuren en geuren kwamen duidelijk overeen. Eigenlijk was alleen de taal anders. Gelukkig waren de afdelingen genummerd, en hoefden ze geen Griekse teksten te ontcijferen om hun weg te vinden.

Bij de receptie op de eerste verdieping werden ze opgewacht door een knappe jonge man met onmiskenbaar Grieks uiterlijk, gekleed in een witte doktersjas met daaronder een blauwe spijkerbroek en dure Nike sportschoenen. Hij stelde zich voor als de dienstdoende arts die de drenkeling vanochtend had opgevangen en behandeld. De patiënt was buiten levensgevaar en maakte het naar omstandigheden goed. Hij zou waarschijnlijk

geen blijvende lichamelijke schade aan de gebeurtenis overhouden.

‘*So, you did an excellent job*’, zei hij glimlachend, zich waarschijnlijk bewust van de opluchting die met dikke letters van Ricks gezicht was af te lezen.

De patiënt was bij binnenkomst aanspreekbaar geweest en bleek behoorlijk goed Engels te spreken. Hij was erg verward en uiteraard zeer onder de indruk van wat hem was overkomen. De arts had uit zijn verhaal kunnen opmaken dat hij met zijn gezin, waarschijnlijk vrouw en een jong kind, gevlucht was uit Syrië, en dat zij vanuit Turkije in een boot de overtocht naar Europa hadden willen maken. Het was niet duidelijk of er nog meer mensen op die boot hadden gezeten, maar de man was ervan overtuigd dat zijn vrouw en zoon de reis niet hadden overleefd. Deze gedachte had hem zo overstuurd gemaakt, dat ze hem een slaapmiddel hadden moeten geven. Marion en Rick mochten nu wel even bij hem kijken, maar hij zou niet aanspreekbaar zijn. Bovendien, benadrukte de arts, was het voor het herstel beter als hij eerst in enige rust lichamenlijk kon herstellen, voordat hij de confrontatie met de harde realiteit aan moest gaan.

De arts ging hen voor naar de kamer waar de patiënt, op zijn rug, zijn kunstmatige slaap sliep. Onder de gesloten oogleden waren donkere kringen zichtbaar, zijn neus was verpakt in wit verband dat sterk contrasteerde met de paarse bloeditstorting die zich over zijn linkerwang uitspreidde. Het zeewier was uit zijn baard gewassen en zijn korte zwarte haar maakte een pluizige indruk nu het droog was. Rick vroeg zich af of hij hem zou herkennen als hij hem op straat tegen het lijf zou lopen. Via een naald in zijn hand sijpelde een kleurloze infuusvloeistof zijn bloedbaan binnen. Naast het bed op een stalen rolwagen stond een monitor met verschillende displays. Vanuit de achterzijde van deze kast verdwenen kabels onder de dekens.

Ze stonden een paar minuten zwijgend naast het bed. De arts bekeek de displays op de monitor en schudde even aan de zak met

infuusvloeistof die voor de helft leeg was. Hij keek Rick aan. 'Wanneer vertrekken jullie?'

'Morgenochtend om 10 uur vertrekt ons vliegtuig.'

De arts leek even na te denken. 'Ik kan me voorstellen dat de patiënt het na zijn herstel prettig vindt om te weten wie hem gered heeft. Zou dat mogelijk zijn wat u betreft?' Hij liet zijn blik afwisselend op Rick en Marion rusten alsof hij hen de tijd wilde geven even over deze vraag na te denken.

'Yes, sure', antwoordde Rick direct. Hier hoefde hij niet over na te denken. Het voelde onaf om hierna niets meer over de drenkeling te horen. Hij keek even opzij naar Marion, die bevestigend knikte.

'OK great', vervolgde de arts. 'Ik neem aan dat u uw naam en adres al heeft gegeven aan de politie?'

Rick schudde zijn hoofd. Nee, politie had hij helemaal nog niet gezien.

'Well in that case...', de arts liet een korte stilte vallen terwijl hij nadacht. 'In dat geval kan ik uw gegevens wel in het dossier opnemen. Dan kan de psycholoog beslissen wanneer contact mogelijk is.'

Hij tilde het klembord met medische gegevens van de haak aan het voeteneind van het bed, zocht door de papieren, haalde het juiste formulier er tussenuit en legde deze bovenop de stapel. Hij gaf het klembord aan Rick en wees op de stippellijnen aan de onderzijde van het met Griekse tekst beschreven papier.

'Wilt u hier dan uw naam, adres, telefoonnummer en e-mail adres invullen?'

Hij reikte een balpen aan, waarmee Rick de gegevens in blokletters op de stippellijnen noteerde.

'Ook uw handtekening *please*,' zei de arts toen Rick het formulier wilde teruggeven. 'Zodat het duidelijk is dat u het bent.'

Rick twijfelde en keek naar Marion, die zich tot de arts richtte. 'Dit gaat toch wel alleen over de mogelijkheid tot contact? We nemen geen verantwoordelijkheid voor de kosten van de medische behandeling.'

De arts schudde glimlachend zijn hoofd. ‘*No worries*, dit gaat alleen over contactpersonen, niet over verantwoordelijkheid. Het spijt me dat we geen Engelse versie van het formulier hebben. Maar als u wilt kunt u een statement toevoegen.’

‘Doe dat maar voor de zekerheid,’ zei Marion. ‘Schrijf er maar bij dat we niet verantwoordelijk zijn voor de kosten.’

Rick knikte, dacht even na en scheef “*With this signature I don’t take responsibility for costs of medical treatment*”

Marion keek over zijn schouder mee, ‘or for any other issues’, dicteerde ze.

“*or any other issues*”, schreef Rick. “*These data may only be used in case...*” Hij nam de naam over van de sticker op het klembord “*...Mr. Assis feels the need to contact me.*”

‘Zoiets?’

Toen Marion knikte, plaatste Rick zijn handtekening op het formulier.

Maandag, 18 april 2016

Het was even voor acht uur toen Rick zijn sleutel omdraaide in het slot van de glazen deur, waarboven in grote lichtblauwe letters stond aangegeven dat zich hier ‘Groots Zeeaquarium’ bevond. De naam leidde regelmatig tot teleurstelling bij mensen die het aquarium bezochten en niet wisten dat Groots in dit geval geen bijvoeglijk naamwoord was, maar de connectie met aannemersbedrijf Groot BV aangaf.

Het openen van de deur activeerde een luid piepend alarm dat hij snel tot zwijgen bracht door zijn chipkaart tegen de sensor naast de deur te drukken. Hij draaide de deur weer op slot en liep via het winkeltje met pluchen knuffelhaaien, schelpen en andere prullaria, langs de kassa naar het poortje dat de betalende bezoekers toegang gaf tot het aquarium. Hij haalde zijn pas langs de sensor waardoor het poortje ontgrendelde en hij kon doorlopen naar de brede gang met aan weerszijde twee aquaria van drie meter breed en anderhalve meter hoog. Elk aquarium had een eigen thema dat werd aangegeven op een informatiebordje dat rechts van het glas op ooghoogte op de muur was geschroefd. Aan de rechterzijde de ‘Noordzee’ en ‘Middellandse zee’, en aan de linkerzijde de tropische aquaria met als thema’s ‘Koraalrif’ en ‘Mangroven’. Op het informatiebordje werd tevens informatie gegeven over de soorten die in het aquarium aanwezig waren. Of eigenlijk, over de soorten die in het aquarium aanwezig waren geweest toen de bordjes voor het laatst waren geactualiseerd, nu alweer twee jaar geleden. Menig bezoeker besteedde nu tijd aan het zinloos speuren naar soorten die niet meer aanwezig waren, maar hierover werden nooit vragen gesteld.

In het voorbijgaan liet Rick snel zijn blik langs de nog donkere aquaria glijden. In het duister kon hij de vertrouwde contouren van koralen, mangrove wortels en rotsformaties onderscheiden en herkende hij enkele vissen die langs het glas zwommen. Hij liep snel door naar de zaal met in het midden een open vijver met op de wand een bordje, *‘ROGGEN BASSIN. Om 11:30 en 14:30 worden wij gevoerd. Kom maar helpen als je durft!’*.

De roggen die op de bodem van het bassin lagen, begonnen te zwemmen zodra ze zijn aanwezigheid gewaar werden.

‘Nog even wachten jongens. Jullie krijgen zo eten’, sprak Rick tegen hun dovemans oren.

Langs de wanden van deze zaal bevonden zich meerdere kleinere aquaria met een verscheidenheid aan vissoorten uit alle streken van de wereld. De belangrijkste reden voor deze selectie was dat deze soorten zonder veel moeite verkrijgbaar waren en zonder al te grote problemen in aquaria konden worden gehouden.

Rick liep naar de achterzijde van de zaal en haalde zijn pas langs een sensor om de deur met daarop een bordje ‘geen toegang’ te ontgrendelen, de dranger had nog niets van zijn kracht verloren sinds hij het bewegingsloze lichaam van Kees hier ruim drie jaar geleden doorheen had gesleept. Hij liep door de gang achter de aquaria, langs deuren die toegang gaven tot de technische ruimten die zich achter elk aquarium bevonden. Hier stonden de filter- en waterbehandelings-installaties en konden de aquaria bereikt worden voor onderhoud en het voeren van de bewoners. Afhankelijk van het type aquarium waren deze ruimtes tropisch warm of koel als de Noordzee, maar overal was het vochtig en ontstonden zoutkristallen op plaatsen waar het water condenseerde.

Aan het eind van de gang bevonden zich twee kantoorruimtes. Rick ging de eerste binnen, deed de tl-verlichting aan en bevond zich in de raamloze ruimte die hij ‘zijn kantoor’ noemde. De inrichting was sober. Net als de rest van het gebouw bestond ook hier de vloer uit grijs beton. De wit gestuukte wanden werden onderbroken door open stalen kasten met ordners en enkele boeken. Tegen elke muur behalve die met de deuropening stond een bureau, de bijbehorende bureaustoelen hadden elkaar de rug toegekeerd. Rick zette zijn tas naast zijn bureau rechts van de deur, drukte de ‘aan’-knop van zijn PC in en pakte de glazen pot van het koffiezetapparaat dat op de hoek van zijn bureau stond. Op weg naar de toiletruimte, de dichtstbijzijnde plaats met drinkwater, bedacht hij zich dat hij vandaag nog geen koffie had gedronken.

Hij was gewoon om op maandagochtend zijn bed uit te sluipen zodra de wekker ging, om dan te douchen, ontbijten en het huis te verlaten zonder Marion, die op maandag altijd kon uitslapen, te storen. Vanochtend was ze wakker geworden en tegen hem aangekropen zodra de wekker zich liet horen. Hij had zich aan haar warme omhelzing overgegeven en zo hadden ze nog een half uur liggen sluimeren. Om die tijd in te halen had hij de koffie bij het ontbijt vanochtend overgeslagen. Menselijke warmte in plaats van koffiewarmte, een goede keuze vond hij.

Terwijl hij verse koffie in zijn mok schonk zwaaide de deur van het kantoor open.

‘Goedemorgen Max. Ook koffie?’, begroette Rick zijn collega die over de drempel stapte.

‘Ja, lekker’, antwoordde Max terwijl hij zijn jas uittrok. Hij maakte daarbij altijd een onhandige indruk. Ricks collega was met zijn 25 jaar bijna 10 jaar jonger en een kop kleiner dan hijzelf, maar was beduidend breder geschouderd en gespierd. Als bij een bodybuilder wekten zijn armen, benen en nek de indruk net iets te kort te zijn. Het zag er in elk geval weinig flexibel uit wanneer hij zijn jas uittrok. Max streek met zijn hand door zijn blonde stekelhaar en pakte de koffie aan. Hij nam plaats op de stoel achter zijn bureau en draaide zich in Ricks richting.

‘Lekkere vakantie gehad?’

Rick, die inmiddels ook was gaan zitten, vertelde kort wat algemeenheden over de afgelopen week, ‘lekker weer, lekker eten en even helemaal eruit’, maar voelde niet de behoefte om de gebeurtenis met de drenkeling met Max te delen. ‘Is er hier nog iets bijzonders gebeurd?’

‘Nee, niet echt’, antwoordde Max en nam een slokje van zijn koffie. ‘Die lipvis uit de Middellandse zee bak die vorige week al zo vreemd zwom heeft het niet gered. Dus die heb ik eruit gehaald, en verder liep het ammoniumgehalte in de Mangroven bak wat op. Straks maar even checken. Verder niks bijzonders eigenlijk.’ Hij nam een slok koffie, draaide zich om naar zijn bureau en bleef zwijgend zitten, als in voorbereiding op de te verwachten vraag.

‘Heb je dit weekend dan geen extra ammoniummeting gedaan, voor de zekerheid?’ Rick keek naar de brede rug met de te korte nek en kon het antwoord al raden.

‘Nee, daar had ik geen tijd voor’, Max bleef naar het beeldscherm kijken terwijl zijn computer opstartte. ‘Ik had nogal een druk weekend, weet je. Volgende week begint het autocross seizoen, dus dat ging echt niet. Maar ik ga straks meteen meten.’

‘Oh ja’, Hij draaide zijn stoel en richtte zijn blik weer op Rick. ‘Dirk was vorige week naar je op zoek. Hij had één of ander nieuw plan. Volgens mij wilde hij een eh... Noordpool haai of zoiets in het aquarium gaan houden. Zegt jou dat iets?’ Hij keek Rick vragend aan.

Rick was er inmiddels wel aan gewend dat het werk in het Zeeaquarium voor Max gewoon een baan was. Zoals een arbeider van een fietsenfabriek niet geïnteresseerd hoeft te zijn in rijwielen, zo had Max nog nooit blijk gegeven van enige belangstelling voor het leven in zee. Aangezien hij al zijn vrije tijd besteedde aan crossauto's begreep Rick niet waarom hij niet in een garage werkte. Het feit dat Max het neefje was van Dirk had daar ongetwijfeld mee te maken.

Vrijwel direct na Dirks noodgedwongen overname van het Zeeaquarium, had hij Max als nieuwe medewerker geïntroduceerd. Na de eerste kennismaking had Rick vragen gesteld over Max' achtergrond, en daarbij vooral gewezen op het totale gebrek aan biologische kennis van deze jongen. Dirk had daar tegenin gebracht dat juist de technische kennis van zijn neef waardevol was bij het onderhoud van de installatie en dat hij voor de biologische kennis volledig op Rick vertrouwde. Wat Rick had beschouwd als een sollicitatiegesprek bleek achteraf een kennismakingsgesprek; de keuze was al gemaakt.

Het was niet opmerkelijk dat Max de naam van een vissoort niet kende. In dit geval echter moest Rick toegeven dat ook hij zich niet direct een beeld kon vormen bij een Noordpool haai. Wellicht had Max de juiste naam niet onthouden, terwijl het ook niet ondenkbaar was dat Dirk zich vergistte. Wat hem echter het

meest verbaasde en ook enigszins verontrustte was dat Dirk, de directeur van het aquarium, met deze suggestie was gekomen. In de drie jaar die waren verstreken sinds hij de leiding van het aquarium van zijn vader had moeten overnemen, had Dirk zich nog nooit met de levende have bemoeid. Hij maakte zich uitsluitend zorgen over bezoekersaantallen en de financiële situatie. De inrichting van de aquaria had hij steeds aan Rick overgelaten. Het voelde niet goed als daar nu mogelijk verandering in zou komen.

‘Noordpool haai, zegt mij niets’, zei Rick tegen Max, terwijl hij zijn laatste slok koffie dronk. ‘Heb je je koffie op? Dan gaan we het rondje maken.’

Het was het normale ochtendritueel. Rond half negen maakten ze een ronde waarbij elk aquarium vanaf de publiekszijde werd bekeken. Rick gaf zijn bevindingen hardop door en Max maakte hiervan aantekeningen, waardoor in zijn notitieboekje een lijst ontstond met werkzaamheden die naast het reguliere voer- en onderhoudswerk deze dag moesten worden uitgevoerd. De klussen die uit deze inspectierondes volgden hadden daarbij de hoogste prioriteit zodat het publiek niet geconfronteerd zou worden met omgevallen attributen in de aquaria en al helemaal niet met zieke of dode dieren. Hoewel het Zeeaquarium vandaag, zoals op elke maandag niet voor publiek toegankelijk was, hielden Rick en Max hetzelfde schema aan als op de andere dagen. In het weekend, als Max vrij was, controleerde Rick ‘s ochtends altijd de aquaria en zorgde ervoor dat deze toonbaar waren wanneer de eerste bezoekers rond 10:00 uur binnenkwamen.

De groene waas op het glas van de aquaria vormde het stille, maar zeer overtuigende bewijs dat de algen niet regelmatig van de aquariumruiten waren verwijderd tijdens Ricks vakantie. In elk geval niet dagelijks, zoals de normale gang van zaken zou moeten zijn. Rick beperkte zich tot de opmerking dat het glas van alle aquaria goed schoongemaakt moest worden. Max knikte en maakte zwijgend een notitie.

Met de Mangroven bak was duidelijk iets mis. Hoewel het door de met algen begroeide ruit minder goed te zien was, leek het

water iets troebel. De vissen hingen tussen de mangrovewortels vlak boven de bodem, duidelijk minder actief dan normaal. Op de zandbodem lagen roerloos slakkenhuizen waarin heremietkreeftjes zich diep hadden teruggetrokken zodat slechts de rode pootjes in de opening zichtbaar waren.

‘Water verversen, werking biologisch filter testen, vandaag niet voeren’, dicteerde Rick. ‘Dit moet als eerste vandaag gebeuren’, voegde hij eraan toe. ‘Ik wil alle waterparameters voor 10 uur hebben, dan kunnen we daarna beslissen wat we moeten doen.’

Max knikte zonder op te kijken, noteerde in zijn notitieboekje ‘voor 10 uur’ en zette daar twee strepen onder.

De klik waarmee het toegangspoortje Dirk Groot toegang gaf, trok hun aandacht.

‘Goedemorgen, heren’, riep hun werkgever joviaal, zoals altijd gekleed in een donkerblauwe broek met bijpassend colbert en wit overhemd.

Albert Einstein scheen ook altijd dezelfde combinatie te hebben gedragen. Zo kon hij zijn denkkracht reserveren voor belangrijker zaken dan zijn kledingkeuze. Bij Dirk was gemakzucht waarschijnlijk de belangrijkste drijfveer vermoedde Rick.

‘Goedemorgen Dirk’, groette hij terug. ‘Vergis je je niet, het is vandaag maandag hoor.’ Dirk was normaal alleen op woensdagen in het aquarium aanwezig.

‘Ja, dat weet ik’, antwoordde Dirk terwijl hij dichterbij kwam, ‘maar ik moet jou even spreken vandaag. Ik liep namelijk vorige week tegen een fantastische sponsorkans op, die we echt niet mogen laten lopen. Maar dan moeten we wel snel spijkers met koppen slaan.’

‘Heeft dat soms te maken met die Noordpool haai waar Max me vanochtend over vertelde?’

Dirk fronste heel even zijn wenkbrauwen: ‘Noordpool?.. Nou ja misschien wel.. ik dacht dat het een IJslandse haai was. Zou dat ook kunnen?’